

tæk

NR. 2 • JULI 2018
STRAATAGETS KONTOR
ISSN 2246-3275

Læs bl.a. om:

Forsiden:

Sådan ser et nybygget, arkitekttegnet hus på landet ud, når der fra begyndelsen er indtænkt stråtag, og ønsket samtidig har været at give huset et moderne udtryk, uden at være ekstravagant.

Det er Carlo F. Christensen, forhandler af materialer til tækkebranchen, der har fået huset opført og i øvrigt selv tækket den ene side, sammen med tre gamle kumpaner.

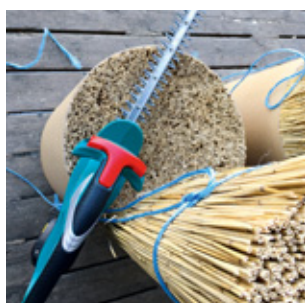
Tema: Japan

Japan inviterer organiserede tækkemænd i maj næste år, og Tæk sætter fokus på landet, hvis stråtagskultur er stærkt truet

12 Specielle brandkrav

Vadehavscentret krævede som besøgscenter med tækkede facader helt specielle løsninger for at blive godkendt af myndighederne

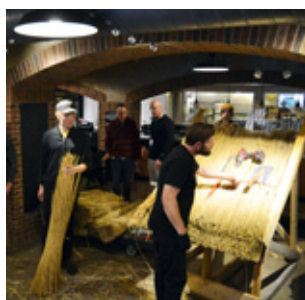
20 Møbelpigerne

3. og sidste beretning fra de to designere, som gennem et år har arbejdet med møbler lavet af strå, som endte på en fin udstilling i København

28 Fakta om stråtag

I anledning af nye regler og ny tækkevejledning udarbejder Straatagets Kontor en samlet "Fakta om stråtag"

30 Guds eget Land

Tækkemand Thomas Gerner skriver fra en tur til USA, hvor tagrør er ukrudt og der er langt mellem stråtagene

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Tækkelaugget. Kontoret støttes økonomisk af Sepatec A/S og Tækkelaugget.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at fordoble antallet af tækkede kvadratmeter i Danmark inden 2023. Det skal ske gennem fagligt udviklingsarbejde, kvalitetssikring, opbygning og formidling af viden, billigere brandforsikringer og markedsføring.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.

STRAATAGETS
KONTOR

TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:

Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • T 2125 9188

Grafisk produktion: WERKs Grafiske Hus a/s
Oplag: 600 stk.

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Finn Guld (Formand, valgt af DTL)
Åshøjvej 8, 4600 Køge • T 4015 7156 • post@finnguld.dk

Tækkemand Thomas Gerner (valgt af Tækkelaugget)
Hornebyvej b65, 3100 Hornbæk
T 2521 7752 • mail@horneby.dk

Arkitekt MAA Sven Jon Jonsen
Lindevangen 89B, 2830 Virum
T 2011 9711 • svenjonjensen@mail.tele.dk

KOM NU, GUTTER...

AF
 THOMAS GERNER
 NÆSTFORMAND,
 TÆKKELAUGET

Vi er godt på vej – det går godt i branchen.

Mange kollegaer har ordrebogen godt fyldt op.

Det går godt i det hele taget i byggebranchen.

Bølgen bygger sig stille og roligt op ude i horisonten – alt imens gør vi vores surfboard klar.

Vi nusser og fintrimmer, for denne gang vil vi ikke falde i det kolde vand.

VI ER ÉT LAUG, MED ÉN MÅLSÆTNING

En samling af stråtagsnørder i bestyrelsen knokler, frivilligt og ulønnet, for denne superfede branche.

- Inden længe kommer den nye tækkevejledning "Veludført stråtag".
- BygErfa blad er lavet.
- Der arbejdes på krav til facadetæk.
- Bedre materiale til kvalitetssikring undervejs.
- Jørgen og Stråtagets kontor bakkes op og støttes økonomisk.
- Uddannelsen finjusteres, så der bliver uddannet supertækkemænd.
- Bindedag til september og ITS-tur til Japan i 2019 forberedes.

Alt dette er grundmaterialet til surfboardet – balancen må I tækkemænd selv holde, ved at lave veludførte stråtage og støtte op om laugets og dets arbejde.

Vi har brug for stor opbakning, for ellers mister vi måske balancen.

Så gutter, få meldt jer ind i laugets – det er for branchens bedste. #sammenervistærkest

Tækkebranchens svar på Gerry Lopez¹, Sven Jon Jonsen er første mand på bølgen.

Han rider den med sin bedste ven, Jørgen Kaarup.

De er på vej ud i Danmark for at fortælle om stråtagets fortræffeligheder og nedsatte afstandskrav, til kommuner, bygherrer og byggefirmaer.

Der skal for alvor fart på bølgen.

Hvis vi andre skal være med er det på tide at hive longboardet frem og i fællesskab være klar til den nu så berømte bølge.

Vi er mange, som ligger klar med vores små surfboards, til at ride på bølgen – men der er for mange på bølgen.

Vi risikerer at snuble over hinanden, kæmpe om pladsen og derved ødelægge det for os selv.

¹ Legendarisk surfer fra Hawaii.

Der er brug for os alle, men vi skal fordele os – med få på vandet til at fange bølgen, og mange på land til at gribe os og føre os sikkert i mål.

Hvis branchen vil noget mere end stokroseromantik og gamle bondehuse, må vi gøre op med gamle normer og vaner.

Små enkeltmandsfirmaer bør overveje at slå sig sammen til et firma, eventuelt ansætte folk, og koncentrere sig om stråtag og ikke lave alt muligt andet. Øve sig og blive endnu bedre tækkemænd. Lige som en professionel surfer øver sig hver dag for at blive den bedste.

Vi skal væk fra **Jack of all trades, master of none**. Vi skal mestre tækkefaget.

Fru Hansen ringer til gartneren, når græsset skal slås eller maleren når huset skal shines op – ikke tækkemanden.

Hun ved, at når hun ringer til tækkemanden, så får hun en professionel rådgivning og det bedste produkt fra start til slut.

Hun bliver rådgivet korrekt, så hun får den rette løsning til hendes behov.

Arbejdet udføres efter gældende regler på arbejdsmiljø, stillads og lønforhold.

Kvalitetssikring udføres korrekt, så det kan bevises at vi laver veludført stråtag.

Det er der, vi skal hen, hvis vi skal op og lege med de store og bygge typenhuse, arkitekttegnede moderne huse og boligområder i byen.

Sådan kan det se ud i fremtiden.

Vi skal stå sammen, hjælpe hinanden til at blive bedre. Vi skal kigge indad og stramme op, så vi bliver en branche fuld af engagerede, dygtige og professionelle tækkemænd, som gør det, fordi vi ikke kan lade være.

Det er ærgerligt at der bliver kæmpet på pris og ikke på kvalitet.

Det er dét, der sker, når der er (for) mange om opgaverne.

Priserne bliver lavere og lavere, da der altid er en som kan gøre det billigere.

Det er ikke sundt for branchen.

Det ødelægger kvaliteten af det udførte stråtag, da det skal gå stærkt med at få lagt det op. Der bliver ikke udført korrekt kvalitetssikring og derved bliver eventuelle eventuelle fejl og mangler ikke rettet.

Samtidig går det udover sikkerheden, da der ikke er penge (og tid) til at få sat et ordentligt stillads og gavlsikring op.

Arbejdsmiljøet bliver dårligt, da det går op i kvantitet, i stedet for kvalitet = stressede medarbejdere eller stressede underleverandører.

DET GAVNER INGEN

Branchen risikerer et dårligt ry og at blive valgt fra til fordel for andre materialer.

Jeg tror på at det her lykkedes og at om få år er strå det foretrukne materiale når der bygges nyt.

Og P.S. Vi ses i Japan!

SÆLGES
– Kvalitets tækkerør
fra Ukraine og Kina

- Egen import af tækkerør
- Bedste kvalitet af rør
- Stor faglig viden

*Tækkefirmaet
Karsten V. Hansen*
www.straataekning.dk • Tlf. 40 45 22 35

Et naturligt produkt
**TØRRET
ÅLEGRÆS**
sælges til rygninger og isolering

Leveres i rundballer eller
på bestilling i småballer

IB UNGERMAND 61386724
JENS WEDELE 40723506

LUK BLIKTAGENE OP

I Japan er der kun 120 tækkemænd tilbage, og der skal kæmpes for at standse stråtagenes tilbagegang.

Her er en beretning fra en japansk kollega, som drømmer om at vende udviklingen

TEKST OG FOTO: MINORU SHIOZAWA

Under en køretur igennem det østlige England, hvor jeg besøgte venner i sidste uge, havde jeg fornøjelsen af den engelske natur med spredte stråtækte huse.

Jeg håber, at alle på samme måde vil nyde landskabet hjemme hos os, når vi holder den næste konference i Japan.

Men når man rejser rundt i Japan, er det svært at genkende de stråtækte huse. I stedet er der mange "dåsehuse" – altså stråtækte huse, der er dækket med blik, og hvor de originale strå ligger gemt indenunder.

Hvordan er det gået sådan..?

Stråtækte huse i Japan var oprindeligt små landbrug – det er mange af dem stadig. Som gødning til rismarkerne brugte landmændene hvert år store mængder græs, hvoraf en del også blev brugt som tagmateriale. De gamle tagstrå blev brugt som gødning, hvilket var økonomisk rentabelt.

Men med den stigende brug af kemisk fremstillet gødning og det stigende antal deltidslandmænd har landbrugssystemet ændret sig. Dermed er stråtage blevet meget dyre tage.

DERFOR STRÅTAG

Tagspærskonstruktionen på de engelske huse, som jeg lærte det på Naston Hole tækkeskole i England, benytter samme system som til et tag af skifer, blik eller anden tagbelægning.

Derimod er understøtningen af et stråtag i Japan usædvanlig. Vi binder bare bjælker og bambus sammen med reb af risstrå. Det giver en ujævn, men fleksibel struktur. Flexibiliteten giver plads til lettere bevægelse, så vi undgår skader under tyfoner eller ved vibrationerne fra et jordskælv. Men af samme grund kan vi ikke lægge andet materiale oven på taget.

Der etableres et mellemrum over stråtaget, som danner underlag for bliktaget, som derefter lægges.

Denne teknik så dagens lys under de drastiske ændringer i tækkekulturen efter Anden Verdenskrig.

Hermed bevares den originale kulturarv, som er charmen ved det japanske stråtag.

Prøv at forestille dig originalversionen!

Japansk tækkekultur, som udspringer af det traditionelle landbrug, ville være forsvundet med moderniseringen af landbrugssystemet. Men "dåsetaget" (bliktag) har reddet de historiske stråtækte huse.

DÅSEHUSE

Prøv at se mit foto af et "dåsehus" – et hus med blik oven på stråtaget. Det kan overleve de skiftende årstider og dermed overleve til fremtidens generationer.

Indeni ånder det originale stråtag stadig!

Jeg vil gerne være med til at styrke og understøtte tækkekulturen, så vi kan få åbnet "dåsehusene" og restaurere stråtagene.

Igennem historien har landbruget haft fri adgang til græs. Derfor ser vi også huse med græstørv på taget.

Hvis vi kan genskabe gunstige betingelser for græs, kan vi lukke disse "dåsehuse" op.

Eksempelvis kan motivationen bag græshøst i det moderne samfund bygge på et ønske om at bevare landskabet. I Japans subtropiske klima ville der straks springe skov, hvis landskabet ikke plejes. Så hvert år er der brug for, at græsset bliver slået, så de åbne marker bevares.

Bevarelse af de åbne marker er også vigtigt for biodiversiteten: Beskyttelse af arter som eksempelvis dværgmus, vilde blomster og insekter, som er afhængige af de åbne vidder.

Derudover er der også en stigende interesse for økologisk landbrug.

Desuden vil restaurering og bevarelse af denne lokale kulturarv blive en populær turistattraktion.

NYE TIDER

Der er etableret projektteams bestående af universitetsstuderende og tækkere, som arbejder sammen.

Om vinteren skærer vi tagrør i rørskovene og elefantgræs i bjergene. I sommerferien anvender vi tækkematerialerne, som vi høstede om vinteren.

At arbejde sammen i et tækketeam er en vidunderlig chance for at kombinere fritid med læring! Fra grundskoleelever til gymnasieelever; alle yder en indsats. Det er sjovt for både børn og voksne.

Jeg vil gerne sprede budskabet om glæden ved at genoplive de gamle tække- og landskabstraditioner.

Min drøm er at lukke flere og flere "dåsehuse" op. ■

TUREN GÅR TIL JAPAN

TEKST: JØRGEN KAARUP

Nu inviterer vores japanske kolleger til en spændende tur til Solens Rige, som Japan også kaldes. Det er 6. gang, at organiserede tækkemænd fra hele verden mødes i den internationale organisation, ITS. Hver gang er der spændende ting på programmet, og mange stifter nye bekendtskaber, som kan give helt nye muligheder for at lære et land og dets indbyggere at kende.

Nogle har været i Sydafrika, og da vi sidst mødte i internationalt regi – i England efteråret 2017 – var japanerne talrigt repræsenteret. Og ganske rigtigt: Deres invitation blev hyldet med klapsalver og begejstrede tilråb.

Programmet – som gengives i sin original her i bladet og derfor er på engelsk – ser meget spændende ud med bl.a. besøg og overnatning i den utrolig smukke, stråttækkede landsby Shirakawa. Her bliver der mulighed for at se og måske deltage i den fantastiske tradition, der har været vist på DR TV: At op imod 200 mennesker på én dag tækker en tagside.

– Fra 17. – 22. maj 2019 er der mulighed for at komme tæt på en kultur, der på mange måder er totalt anderledes end den danske

Jeg var i Japan, da jeg arbejdede ved DR, for at producere et program om japansk tækning, som blev en del af en meget set temalørdag på DR 2. Jeg kan garantere, at turen bliver en oplevelse af de helt usædvanlige. Japansk kultur er stærk og spændende. Anderledes. Og japanerne er utrolig varme, rare mennesker, som vil gøre alt for at få deres gæster til at følge sig velkomne.

Samarbejdet i ITS er for organiserede tækkemænd. Det er en international sammenslutning af tækkelaug. Derfor er invitationen kun til medlemmer af Tækkelaug (og Svenska Stråtäckarföreningen). Hvis du ærgrer dig over ikke at kunne deltage, så kan du nå at melde dig ind i Tækkelaug – inden 31. juli, for da er der frist for tilmelding. Man må gerne have ledsager(e) med på turen.

Japanerne har på forhånd sagt, at der er plads til mange, så der er ingen begrænsning i deltagertal, som der desværre var på turen til England.

ITS 6th General Meeting 2019 in Japan

10th Commemorative Forum of Japan Thatching Cultural Association May 17 (Fri) ~ May 22 (Wed), 2019

Organizers: International Thatching Society, Japan Thatching Cultural Association
Shirakawa village

We are pleased to announce that the cost of the ITS - JTCA Conference 2019 will be \$1,000 USD.
What is included- Accommodation, Transport for all excursions, 3 Meals a day throughout the week
Entrance fee

Programme

May 17 (Fri) Arrival

Collected from the Airport, Kansai International Airport (KIX, Osaka)
Dinner in the TOYOTA Shirakawa-Go Eco-Institute

May 18 (Sat) Shirakawa Village, Gifu Prefecture

Gymnasium of Shirakawa Junior High School.
ITS General Conference (for ITS members only)

International thatching Forum

(for General, with simultaneous interpreter)

Session 1: Country Report on Situation of Thatching
(Great Britain, Holland, Germany, Sweden, South Africa, Denmark, Japan)

Session 2: Panel Discussion – Present situation and future prospect
of Thatching Welcome Reception

May 19 (Sun) Shirakawa Village

Observation of Wooden houses with a huge, steep-slope
thatched roof (World Heritage)

“Yui” Thatching work by community

Thatchers' exchange Workshop
“Naorai” Eaten after Ceremony

May 20 (Mon) Nantan City, Kyoto Prefecture

Observation of Kita-community, Miyama town
(Intangible cultural buildings) Thatchers' exchange Workshop
Thatching Olympic Exchange Party

May 21 (Tue) Kyoto City, Kyoto Prefecture

Observation tour in Kyoto City
– Thatched roof and Hinoki barked Thatched roof temples
and Shrines, Tea house
Farewell party Commendation Ceremony

May 22 (Wed) Kobe City, Hyogo Prefecture

Observation of Millennium Farm house of Hakogi family
and Village Kabuki Stage
Depart, Kansai International Airport (KIX)

Shirakawa Village
World Heritage

“Yui” Thatching work by community

TILMELDING TIL

Thomas Gerner (mailto:mail@horneby.dk) senest 31. juli 2018.

Pris 1.000 US \$ (6.322 kr. pr. d.d.) for arrangementets
5 overnatninger, udflugter, mad m.m. PLUS flybillet.
Man må gerne have ledsager med.

Når antal deltagere kendes, vil Thomas Gerner,
de to ITS-bestyrelsesmedlemmer Finn Guld og
Ruud Conijn og jeg drøfte, hvordan vi rent praktisk
organiserer turen mht. betaling og billetter.

Millennium Farm House of Hakogi family, Kobe

JTCA

Japan Thatching Cultural Association
一般社団法人 日本茅葺き文化協会

Japan Thatching Cultural Association
184 Hojo, Tsukuba City, Ibaraki Prefecture,
300-4231 Japan
E-mail info@kayabun.or.jp

I solens og miscanthus' ens hjemland + Japan

Søren Vodder fik en på opleveren, da han i marts besøgte den japanske tækkemand, han har solgt miscanthus til – i Solens Rige

TEKST: SØREN VODDER

Den 5. marts stod jeg ombord på et SAS fly Direkte til Tokyo. Her blev jeg modtaget af min tolk og rejseledsager, Tomoko, der førte mig videre med toget Shinkansen til Sindai – med 350 km. i timen. Her blev vi hentet og kørt det sidste stykke helt ud til en stor bugt ved Stillehavet. Her bor Akio Kumagai i byen Ishinomaki. Akio har Japans største tækkefirma.

Her er meget smukke omgivelser og samtidig er det et sted, som gemmer på meget smerte efter Tsunamien, som for 7 år siden hærgede landsdelen med en 12 til 30 meter høj og altødelæggende bølge.

Her er simpelthen tale om tiden før og efter katastrofen!

Mange har valgt ikke at flytte tilbage til deres tidligere hjemstavn for at bygge deres tilværelse op igen. Det er især de unge, som er blevet væk og flyttet til blandt andet Tokyo.

Derfor er der en kæmpestor mangel på ung arbejdskraft i byen.

VÆK VAR RØRHØSTEREN

Tækkemand, iværksætter, bygmester, budhist og meget andet, Akio Kumagai, lever her sit meget aktive liv i en midlertidig bolig med en fantastisk udsigt ud over Stillehavet – i øvrigt et af flere huse, han stået for opførelsen af, lidt oppe ad bjergsiden.

Jeg har i flere omgange haft fornøjelse af Akio og hans forskellige medrejsende, når de har boet hos mig, sidste gang i marts 2017. Da meddelte han, at nu kunne han få adgang til landbrugsjord, så han kunne dyrke Miscanthus – på samme måde som mig. Det har bare vist sig lidt sværere end han

Misch. høst v. Fuji

havde forestillet sig. "Ting tager tid", siger Akio resignerende.

De første dage går med møder og besigtigelser af de arealer som Akio høster Miscanthus og tagrør på. Miscanthus høstes oppe i bjergene og er af svingende kvalitet, men som hans høstarbejdere siger: *Vi kassere bare det som ikke kan bruges...* Puha sikke et stort arbejde, men lille udbytte. Hans rørstykker er langs bugtbredden, dejligt lange og grove rør, velegnet til deres meget tykke tage, som kan være op til en meter tykke.

Det var så pudsigt at Akio genså sin Seiga rørhøster en dag flere år efter katastrofen, som havde skyllet rørhøsteren væk sammen med så meget andet: Han sad og så en film om tsunamien og opdager, at den sejler op af floden, til en uvis skæbne, måske som småstykker på bunden af floden eller taget med ud i Stillehavet og sunket i dybet.

FORSKELLIGE RØR I TAGSKÆG

Akio er ikke bange for at bruge forskellige rørtypen i tagskægget; inderst bruger de hampestrå, for, som han siger, de skrider ikke så let. Herpå et lag miscanthus og som dæklag bruges så tagrør. Alt er bundet på med sejl garn også rafterne, som i øvrigt er af bambus. Ja, det må betegnes som et raffet tag, med et vandret lag af tyndstrået bambus, "lægter", som stråtaget er syet fast på.

Den 11 marts 2011 er syvårsdagen for den altødelæggende tsunami. Den dag besøger vi Higashimatsushima og overværer en ceremoni for at mindes de døde. I denne by døde omkring 1.000 mennesker – og skaderne var kolossale og uoverskuelige.

Med en enorm viljestyrke gik folk i byen i gang med at rydde op i rodet, med håndkraft, de kunne dermed genbruge 80% af de affaldsdyngerne. Godt gået!

Vi kører videre sydpå i det 3.000 km. lange land, indtil vi kommer til det hotel, Akio plejer at overnatte på, når han tager turen til Tokyo, hvor hans anden afdeling af firmaet ligger.

Dagen efter kører vi videre til symbolet på Japan, det flotte bjerg Fuji. På vejen gør vi holdt på Naro, et universitet for dyrkningskultur, hvor de dyrker miscanthus, og hvor Akio har indledt et samarbejde. Han vil nemlig gøre brug af deres ydelser til at beplante nogle af de ødelagte jordområder hvor der ikke må bebygges igen efter Tusnamien.

HÅNDENS ARBEJDE

Efter endt snak og bytten visitkort tager vi videre, kun afbrudt af behagelige spisepauser. 2 timer senere ankommer vi til Fuji bjerget, som er omgivet af enorme miscanthusmarker, der bliver afhøstet.

Akio kender selvfølgelig disse folk, som vi besøger. Det er en mand på 92 år, der står for dette arbejde. Han viser os velvilligt rundt på rørskæret. De store bjergmarker afhøstes med buskrydder og håndrenses. Hold da lige op en kontrast i forhold til min virkelighed derhjemme. Jeg måtte vise min lille høstfilm igen, til nogle måbende høstarbejder.

Det lå ikke inden for deres fantasi at det kunne lade sig gøre. Senere blev vi vist rundt i byen for at se på huse, tækket med miscanthus. Det var ret opløftende. Flere af disse tage var over 50 år gamle; de lignede selvfølgelig også et tag med den alder, men alligevel ret opløftende. Vi skal tage i betragtning, at deres tage er tykke og hermed har de meget dårlige gradfald på stødene.

Sidst på dagen et blik på et hotel med miscanthus på taget. Her skal vi sove og selvfølgelig spise deres fantastiske lokalretter, inden vi går hver til sit. Næste morgen tidlig kl. 6 har Jane (min hustru) og jeg tid til os selv i den stedlige varme kilde. En fantastisk dejlig måde at komme i gang på.

EKSTRA SLIDLAG

Herefter mødes vi i spiselokalet og fortærer det herligste morgenbord med alskens lækkerier, hvorefter vi køre mod Yokohama. Undervejs besøger vi en meget gæstfri familie, som har et nylagt stråtag udført af Akios firma. De viser os rundt i deres gamle landhus og serverer en traditionel Kobe frokost i skåle og fade, der er flere hundrede år gamle.

Nu går turen videre til et en botanisk have, stadig i Yokohama. Den er anlagt af en vel-

havende mand, som har tjent sine penge på silke og bomuld. Han har opkøbt adskillige huse og genopført dem i denne park. Tagene er enten tækkede med ceder-bark eller miscanthus. Foråret er tæt på, alle træer er parate til at åbne deres smukke blomster.

I denne park får jeg lejlighed til at se deres meget specielle måde at tække de tykke tage på. De nærmest tilføjer et nyt slidlag ved at løfte op i det gamle tag og skubbe et klippet bundt ind i taget og efterfølgende sy det fast. Ved anvendelse af denne metode, er det meget svært at få fald på stødet. Men det er fri for at rive det gamle tag af.

Nu går turen gennem byen Tokyo, som er bygget i lag, det vil sige at alt hurtigt trafik føres på broer, det samme gælder jernbanen – hvis den da ikke er gravet 5 etager ned, under jorden.

Det tog, vi skal med til lufthavnen afgang fra 5. undergrund. Selve Tokyo by har 12 millioner indbyggere, men hele det bebyggede område er på størrelse med Fyn og har 35 millioner indbygger.

Japan er et spændende land, rig på kultur, og med kæmpekontraster imellem by og land. Absolut et eller flere besøg værd. ■

Sådan så der ud, da tsunamien havde huseret.

Også tækkemand Akio Kumagais hus, hal

og øvrige bygninger blev smadret.

JAPANSK TÆKKEKVINDE I LÆRE SOM TÆNGER

Den 30-årige Saori Ohno har været på rundtur i Danmark og sluttede på Læsø – "Hun er s'gu stærk", siger en tængkollega om hende

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Lige siden Saori Ohno i 2013, sammen med en gruppe andre japanere, aflagde Læsø et kort besøg i tilknytning til det internationale møde i Sverige har hun ønsket at vende tilbage. Både for at se mere af Danmark og for at lære mest muligt om at forvandle ålegræs til et langtidsholdbart tag.

Kontakten gik via mig på Straatagets Kontor, og da Saori varslede sin ankomst lige efter pinse blev en lille rundtur sat i værk: En enkelt aften i København og så videre til Orø, hvor tækkemand Uffe Steen Nielsen og hans familie tog godt imod og viste den japanske tækk kvinde den del af Danmark, inklusive et par arbejdsdage på taget.

Herfra gik turen til Djursland, for Saori havde mødt verdensmester i tækning, Ruud Conijn, i England efteråret 2017, hvor Vadehavscen- trets flotte tag blev kåret som verdens flotteste. Så selvfølgelig gik turen med Hemmed Tækkefirma til Vester Vedsted for at lave et par mindre reparationer. Pifingre i forskellige aldre kan ikke holde fing- rene fra Vadehavscen- trets tækkede facader, så der skal jævnlig hol- des lidt ved lige.

Efter nogle dage hos Ruud fortsatte turen til Læsø, hvor Saori Ohno var i 14 dage og var med dagligt på arbejde med Henning Johansen og hans folk, der er i gang med en stor vinkelejemdom, der får helt nyt tangtag.

Hvorfor ville du gerne til Danmark igen?

Jeg vil gerne tænge, arbejde med tang... og vi har brug for nye ting i Japan – vi mister stråtage, der er nærmest kun de fredede tilbage. Jeg ville også lære Danmark mere at kende. Overrasket over, at I har så mange stråtage. Situationen er anderledes end i Japan.

Kan I ikke få nye bygninger med stråtag?

Nej, pga. brandrisiko. Vi har ingen godkendte brandsikringer. En dag risikerer vi, at de helt forsvinder, stråtagene.

Kunne du lave et tangtag i Japan? De brænder jo ikke....

Ja, det ville jeg gerne. Og flere af mine kolleger er også interesserede. Vi har også ålegræs. Når jeg kommer hjem, vil jeg finde ud af, hvor det findes. Og så ville jeg gerne prøve at få gang i det. Måske kom- mer drømmen igennem en dag. Det er ikke umuligt. Så vil det vise sig, om jeg skal til Læsø igen og være her i længere tid, før jeg kan tænge.

Så du glasfiberdugen, Sepatec – måske kunne I bruge det i Japan?

Jeg tror det ikke – det er meget svært at overbevise myndighederne. Vi må kun omtække på gamle bygninger... Det er et problem, hvis naboerne protesterer... Jeg kender en tækkemand, der skulle bygge et nyt, men da naboerne så protesterede, så gik det ikke.

Er du den eneste kvinde, der tækker?

Nej, jeg tror, vi er omkring 10. Det er jo ikke SÅ mange ud af 120 tæk- kemænd i Japan. Og ja, det er da hårdt ind imellem, men jeg er hel- dig, for jeg er stærk, slutter Saori med et stort grin.

En af Henning tængemands unge medhjælpere bekræfter:

"Hun er s'gu stærk.

*Det her jeg ikke oplevet en kvinde på taget være før nu.
Jeg tror faktisk, at hun er stærkere end mig".*

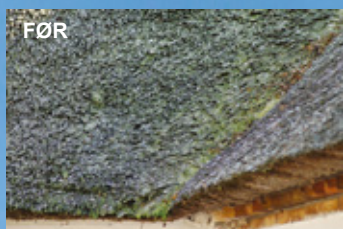
Så kan man vist ikke få større anerkendelse i de kredse.

Carlo F. Christensen A/S

BESKYT KUNDENS STRÅTAG MOD ALGER

Tilbyd behandling med Algefri N og fjern alger og mos

Stråtaget på billederne er over 40 år gammelt

Alger og mos nedbryder stråtag, da de forhindrer stråtaget i at tørre op. Et fugtigt stråtag vil rådne. Ved behandling med Algefri N Proff, fjerner man algevækst på stråtaget. Mos kan ikke vokse på stråtaget uden alger. Efter behandling med Algefri N Proff kan mosset let fjernes, og stråtaget tørre op.

AlgeFri N ProFF
Eneste godkendte
og dermed lovlige
algemiddel

20 L. DUNK
FRA 791,- EX. MOMS
(VED KØB AF 24 DUNKE)

Vi leverer byggematerialer af høj kvalitet til tækkemænd og stråtagsejere.

8638 7666

www.carlofchristensen.dk

UNIKT STRÅTÆKT BYGGERI GAV UNIKKE UDFORDRINGER

Facaden på Vadehavscentret gav brandmæssige udfordringer for at få byggeriet godkendt – her beskrives, hvordan det blev løst

TEKST: ANDERS BIRCH BREUNING, JOURNALIST
CONTEXT MEDIA APS
FOTOS: ADAM MØRK

DET NYE VADEHAVSCENTRET

Byggeriet stod på i halvandet år, og det nye center åbnede i 2017. Byggeriets facade, udhæng og tag er stråetækt, og det er brandsikret ved anvendelse af Sepatec-system. Projektet fordoblede undervejs centrets størrelse fra 1.400 m² til 2.800 m². Esbjerg Kommune var bygherre på projektet, der blev tegnet af arkitektfirmaet Dorte Mandrup A/S og havde et budget på 55 mio. kr.

Siger man Vadehavet og den sønderjyske marsk, siger man også stråttækte bygninger. Det har været en del af den lokale byggetradition lige siden jernalderen, hvor vikingegårdene anvendte materiale til tagene. Så da Vadehavscentret ved Ribe skulle bygges om og til, var det oplagt at indarbejde det materiale i projektet.

”Projektet tog udgangspunkt i det eksisterende byggeri, der er en bygning fra 1997 inspireret af en traditionel herregård. Men samtidig ville vi have det nye byggeri til at være en integreret del af landskabet, som er præget af vandrette linjer – digerne, vidderne og åerne i området”, fortæller Kasper Pilemand, der var den ansvarlige arkitekt på projektet fra arkitektfirmaet Dorte Mandrup A/S.

Den tanke inspirerede arkitekterne til at skabe en bygning i moderne formsprog kombineret med materialer fra områdets historie.

”Bygningen har stråttækt tag og et stort udhæng. Facaden går i ét med taget, der også er stråttækt. Traditionelt har man bygget en længe på en gård, når man byggede ud i området. Vi har videreført den idé i projektet, så den nye bygning lægger sig som en længe på den eksisterende. I samspil med en tredje ny bygning danner det tilsammen et gårdrum, som er typisk for området”, siger Kasper Pilemand.

NY METODE GAV KLASSISK UDTRYK

Selvom det er en del af byggetraditionen, er strå ikke just kendt for at have gode brandtekniske egenskaber. Som udgangspunkt er det kun godkendt til tag til lavt beboelsesbyggeri, og under de sædvanlige brandkrav er det slet ikke muligt at lave en facade i strå. Derfor gav bygningens brug af strå en række brandtekniske udfordringer.

”Vi havde lange dialoger med de lokale brandmyndigheder og med DBI, Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, om hvad man kan og ikke kan”, siger Kasper Pilemand.

Bekymringen var nemlig, at en brand kunne udvikle sig meget hurtigt og samtidig medføre, at gløder og brændende strå spreder sig og antænder terrænet eller andre bygninger. Det er dog principielt kun en risiko for stråtag, der ikke er brandsikrede.

”Vi anvendte en løsning, hvor der er lagt en branddug af glasvæv (Sepatec.red.) på indersiden af stråene. Desuden er stråene opdelt i

sektioner, der er adskilt med bånd af stenuld. Det sikrer, at ild i stråene ikke hurtigt bliver til en voldsom brand, men i stedet udvikler sig til en glødebrand, selvom der fortsat er en grad af naturlig udluftning i strået for at sikre det mod råd”, siger Kasper Pilemand.

SIKRET PÅ FLERE MÅDER

Derudover er stråene omkring bygningens flugtveje brandimprægneret for at sikre evakueringen af besøgende på centeret.

”Der er opsat to slangevindere, som er placeret strategisk i forhold til stråene. Normalt vil man opsætte en slangevinde alene med henblik på slukning i bygningen, men her er der en i hver ende af bygningen, så stort set alt strå kan nås. Samtidig er personalet trænet til at åbne for vandet og påbegynde brandbekæmpelse, inden brandvæsenet når frem”, siger Kasper Pilemand.

I hulrummet mellem tagkonstruktionen og stråene er der installeret termodetektering, ligesom der er ABA-anlæg og talevarsling i hele bygningen.

Stråtaget er desuden passivt sikret, så en brand i bygningen ikke umiddelbart antænder stråene. Der er en brandadskillende bygningsdel i væg- og loftkonstruktionen, som både sikrer mod antændelse af stråene ved brand i bygningen og sikrer, at personer i bygningen har god tid til evakuering, hvis stråene antændes udvendigt.

TEKNIK GIVER MINDRE AFSTANDSKRAV

I dag ligger det nye Vadehavscentret på vidderne ved Vadehavet og ligner ikke et byggeri, man har set før.

”Det tog tid at få tilladelse fra myndighederne, og vi mødte en del skepsis. Sådan er det, når man gør noget, der ikke er prøvet før – der er, så vidt vi ved, intet andet udhæng på 2,5 meter i strå i landet. Men vi fik god hjælp fra DBI's rådgiver, der har stor forstand på strå”, siger Kasper Pilemand.

Ny viden om brandsikring af stråtage har også haft indflydelse på afstandskravet for stråtage. Den anbefalede afstand mellem en bygning med stråtag og andre bygninger er i dag fem meter – hvis stråtaget er brandsikret – hvor det tidligere var ti. ■

KUNDERNE VIL

HAVE TÆKKEMÆND

MED BYG GARANTI

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zapera, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Tækkelaug er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garantis logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det – det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på bygggaranti.dk bygggaranti.dk

BRANDIMPREGNERING

PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

**Her kan MAGMA-FIRESTOP
typisk hjælpe til en dispensation.**

**Vi har Rigtig meget erfaring med
manglende afstand til skel.**

Ring for hjælp. tlf.: 62219600

www.magma-firestop.dk

Facadetækning breder sig

Der kommer flere eksempler på brug af lodret tækning, og et nyt kursus i denne type tækning holdes i november

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTOS: RUUD CONIJJN OG JØRGEN KAARUP

Trioen bag Vadehavscentret, Kim Andersen, Arne Klüwer og Ruud Conijn er blevet kendte i både ind- og udland, og det kan både mærkes på ordrebøgerne – og på en stigende interesse for at tegne huse med tækkede facader, mansard-tækning.

Ruud Conijn er nu i gang med endnu et mansardtækket sommerhus, efter at have afsluttet et for få måneder siden. Denne gang er det ved Saksild Strand, hvor bygherre og Loop Architects gennem mange måneder har løbet kommunen på dørene for at få byggetilladelse.

Huset ligger nemlig mindre end 10 meter fra skel, og når det handler om tækkede facader er afstandskravet endnu ikke nedsat. Derfor skulle DBI, Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, involveres, dispensationsansøgning skrives og i sidste ende henviste teknisk forvaltning til byrådet – så byggetilladelsen er faktisk givet af politikerne i Odder kommune.

Tæk vender tilbage med en mere udførlig artikel om sagen. På det tidspunkt er der mulighed for, at det er lykkedes Tækkelauguet – med bistand fra DBI – at få en generel nedsættelse af afstandskravet, også når det drejer som om tækkede facader. Det er Finn Guld, formand for bestyrelsen i Straatagets Kontor, der på Tækkelaugets vegne står for sagen i samarbejde med brandteknisk rådgiver Anders B. Vestergaard, DBI.

Fortsættelse følger, herunder interview med arkitekt Mette Nymann, Loop Architects, om hendes syn på fremtiden for stråtaget i nybyggeri.

KURSUS I MANSARD-TÆKNING

holdes på Den jyske Haandværkerskole, Hadsten, den 8. og 9. november 2018. Kursusleder er tækkemand Ruud Conijn, Hemmed Tækkefirma.

Kurset holdes som et AMU-kursus, så prisen er kun 216 kr. + kost og evt. logi. (højere pris, hvis du har en videregående uddannelse)

Deltagertal maks. 16.

Tilmelding:

www.efteruddannelse.dk - find kursus nr. 48028

Spørgsmål:

Pia Hald, Den jyske Haandværkerskole. Tlf. 8937 0312

Sommerhus med mansard-tækning ved Fuglsø, Djursland.
De gule plader er i dag malet sorte

Ruud Conijn i aktion på nyt sommerhus ved Saksild Strand syd for Aarhus.

Oplevelse på en vindblæst dag

Pludselig dukker et tækket kirketårn op på en arkitekts tur til Nordjylland...

TEKST OG FOTO:
SVEN JON JONSEN, ARKITEKT, STRAATAGETS KONTOR

I starten af oktober var jeg på studietur med tegnestuen Svaløbæk i Nordjylland.

Formålet med turen var at se arkitektur, både nye og gamle bygninger samt natur, som ikke kan udelades, når man er i den del af landet.

Vores vej faldt forbi kystbyen Mårup, hvor sommerhusene ligger yderst på skrænten, og har det med at styrte ned på stranden, når havet under stormvejr spiser af kysten. Det er en flot oplevelse at se, at man ikke kan tæmme vejret og dets kræfter.

Et stykke inde i byen var et par tækkemænd i gang med at tække det gamle klokketårn. Klokketårnet er en trækonstruktion, der altid har været placeret for sig selv på kirkegården. For at bevare klokketårnet længst muligt, er det nu flyttet længere ind i landet, så langt som kirkegårdens jord rækker.

Mårup kirke blev opført i 1200-tallet to kilometer fra havet. Den sidste gudstjeneste foregik i kirken i 2008, herefter blev kirkens tagkonstruktion del for del nedrevet. Kirken er kendt fra filmen Babettes Gæstebud, baseret på Karen Blixens fortælling.

De sidste rester af Mårup kirke er revet ned i perioden 2008 til 2015, lige før den ville være styrtet ned af den 70 meter høje klint. Tilbage er der nu kun en del af kirkegården, hvor gravene står urørte. Gravene vil fortsat styrte i havet, dog flyttes gravstenene til den nyere kirke i Lønstrup.

Tagkonstruktion i klokketårnet har tidligere været træbeklædt, men udføres nu tækket med rør, som det sidste tag før naturen går sin gang i Mårup. Et flot nyt tag, med naturens egne materialer, til et fornyet liv og funktion.

Sjægter og sejlere i Sydfrankrig

Tækkede fiskerhytter sprang pludselig i øjnene på arkitekten fra Straatagets Kontor på tur med 26 sejlere fra Hjarbæk sjægtelaug

TEKST OG FOTO: SVEN JON JONSEN

Hjarbæk Sjægtelaug har til formål at vedligeholde, restaurere og sejle med de gamle sjægte joller. En sjægte er en fiskerbåd fra Limfjorden, som havde sin storhedstid fra 1840erne til 1920erne. Den kan sejle med sejl eller roes i stille vejr og er mellem 14 og 22 fod lang.

Besøget i Barcelona omfattede også en tur til den sydfranske havneby Paulilles. Her besøgte vi grunden, hvor Alfred Nobel fremstillede dynamit. Området er nu fredet naturområde i respekt for de medarbejdere, som omkom i forbindelse med dynamitproduktionen.

Mange af de gamle produktionsbygninger er revet ned, mens andre er istandsat. Flere af disse er i brug som skibsværft, med speciale i at istandsætte de gamle både, Barques, hvoraf kun et mindre antal er tilbage.

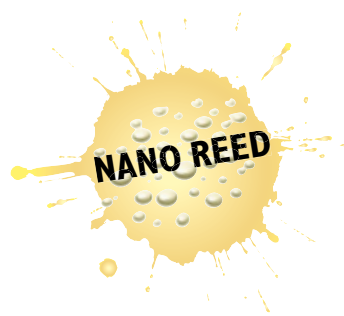
I det flotte skibsværft stod et par både, som trængte til en meget kærlig hånd. Skibsbyggerne og sejlerne fandt hinanden i en fælles glæde ved det gamle håndværk.

Op det var så her, vi så dem: et par modeller, der viste, hvorledes fiskerne boede på kystlinjen, i små tækkede hytter, få meter fra strandkanten, hvor deres både blev trukket op.

De brugte de materialer, der var i nærheden til at bygge ly for natten. Interessant at se, hvordan strå er blevet brugt til utallige formål verden over.

Reethandel

E. Prosman b.v.

Prosman Reed + Windows
P.O. Box 3079
NL - 2800 CD Gouda - The Netherlands
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Warehouse Germany:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (near Hamburg)

Prosman Reed + Fenster
Postfach 3079
NL - 2800 CD Gouda - Holland
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Lager Deutschland:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (Nähe Hamburg)

We have weekly arrivals of containers with reed from China in Hamburg for possible delivery to Denmark.

Direct deliveries or deliveries with our truck with crane of:

- Reed from Hungary, Rumania, Ukraine, Austria, Turkey and China.
- Wire, heather, sheets, windows, copper & galvanised chicken wire, tools, copper or ceramic ridge tiles etc.

Wir haben wöchtentliche Ankunft von Container mit China Reet in Hamburg für eventuelle Lieferung nach Dänemark.

Direktlieferung oder Lieferung mit unserem Kran-LKW:

- Reet von Ungarn, Rumänien, Ukraine, Österreich, Türkei und China.
- Draht, Heide, Planen, Gaubenfenster, Kupfer und Verzinktem Masschendraht, Werkzeug, Kupfer oder Ton Firstziegel usw.

Med venlige hilsner,
Fam. Prosman

STØRRE INDTJENING, mindre arbejde ...

Der er endnu ledige pladser på undervisningsforløbet, der skal gøre tækkemanden til en bedre rådgiver og sælger og dermed bedre forbedre hans økonomi

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Det første frø blev sået under det faglige seminar i Hadsten i januar. Dernæst blev idéen præsenteret under årets høstfest hos firmaet Carlo F. Christensen A/S: Konsulentfirmaet Intenz vil skræddersy en miniuddannelse til tækkebranchen, som vil gøre deltagerne godt rustede til at fylde ordrebogen og sikre fremtidens indtjening.

Omkring 20 deltagere skal der til for at sætte forløbet i gang. Halvdelen har allerede meldt sig!

Tæk har spurgt Rasmus Åradsson og Søren Buchbjerg fra Intenz, hvordan det skal forløbe.

Hvorfor bør en fremtidsorienteret tækkemand tage mod dette tilbud?

Lige nu er vi i en højkonjunktur og alle har travlt. Men de fleste af os kan sikkert huske, at vi for bare 8-9 år siden havde en helt anden situation med usikkerhed på bolig- og jobmarkedet, og ikke ret mange turde investere i deres bolig. Tiderne skifter, sådan har det altid været, men viden og uddannelse kan ingen tage fra dig. Så, hvis du vil fremtidssikre dig selv og din forretning, så er det nu skal investere i den; det giver dig mere på bundlinjen på kort sigt, og større omsætning på længere sigt.

Hvad kan tækkemanden forvente at blive bedre til?

Nogle få er fødte sælgere og rådgivere... De fleste har brug for hjælp til at lære salg og blive dygtigere til at rådgive og servicere kundernes, så de er glade, køber mere og anbefaler os til andre. På den måde er det ikke anderledes end når du skal lære at bogføre og lave et regnskab; der er nogle principper og metoder der skal læres, og nye vaner skal skabes. Men det er de færreste selvstændige, der bruger tid og penge på at blive bedre til salg, rådgivning og service, og det er ærgerligt for de, der gør, skaber markant bedre resultater. Konkret vil du som tækker opleve at din rådgivning og service af kunderne bliver bedre, du vil få flere tilbud ud, du bliver bedre til at lukke ordrerne, og du vil blive meget mere struktureret i din salg og markedsføring, hvilket vil sige du undgår 'tørkeperioder', hvor du ikke har noget at lave.

Hvordan vil I lære ham at blive en god sælger og rådgiver?

Forløbet er bygget op, så du deltager i undervisning sammen dine kolleger fra branchen. Undervisningen er tilrettelagt med udgangspunkt i din virksomhed. Dvs. du fra første dag arbejder med dit salg, din service og din rådgivning til dine kunder. Undervisningen er engagerende, involverende og i højt tempo. De værktøjer og modeller, der anvendes, er velafprøvede og anerkendte, lette at forstå og hurtige at implementere. Det hele tager udgangspunkt i udfordringen: Hvordan løfter du dit salg, din rådgivning og din service – og dermed din omsætning og indtjening?

Hvornår løber det af stablen?

I mødes én gang i måneden; første gang i oktober og sidste gang i februar. Der er i alt 6 undervisningsdage, og du skal forvente korte hjemmeopgaver imellem dem, hvor du vil arbejde med udgangspunkt i din egen virksomhed og problemstillinger. Opgaverne udsendes på mail eller mobil, og du vil under forløbet kunne finde alle dine værktøjer på en smart mobil platform (app). En del af din læring vil også være i grupper, hvor du undervejs får sparring og kan diskutere dine udfordringer med kolleger i branchen. Det hele bliver meget konkret og er brugbart med det samme.

Idéen om salgskurset blev præsenteret ved høstfest hos Carlo F. Christensen, hvor Thor Christensen var vært (nederst)

PRIS

15.000 kr. pr. deltager + moms og ca. 10.800 kr. + moms, hvis du får støtte fra VEU. Herfra kan du få støtte, medmindre du har en videregående uddannelse. (det er de midler, der engang hed AMU-midler)

TILMELDING

Senest 1. august 2018 til
Thor Christensen:
thor@carlofchristensen.dk

SPØRGSMÅL

Skriv eller ring til
Rasmus Kej Åradsson
(rar@intenz.com tlf. 22122241) eller
Søren Buchbjerg
(sbu@intenz.com tlf. 40450486)

HAR DU HELLER IKKE TID TIL AT VENDE?

Så skal du vælge **AVANT**® Danmark som din samarbejdspartner!

2500 m² showroom
Århusvej 12, 8670 Låsby
Mandag-fredag 8.00-16.00
KOM FORBI
- eller ring
og book en aftale

**VI HAR ALT PÅ LAGER
OG KAN LEVERE NU**

- både maskiner, redskaber og reservedele!

VORES SERVICE ER I TOP

- vi rykker ud med det samme!

Tak for super service
Ringede kl 13.09 og fik besøg kl 16.30

Maria Stryn-Hajslund
Happy Horse Spa og Rehab, Hjallerup

8 maskin-serier * over 200 redskabsmuligheder

www.avant.dk

AVANT®
Danmark

Også mange brugte
maskiner og redskaber
på lager

Jylland - Låsby - Tlf: 8695 7522

Sjælland - Hørve - Tlf: 5965 6037

FREMTIDENS MØBLER ANNO 2118

I den tredje artikel om møbler af strå fortæller de to designere om det foreløbige resultat: [Møbler af tagrør på udstilling i København](#)

TEKST OG FOTO: STINE WEIGELT OG LÆRKE BALSLEV

Girls ex Machina 2118 er designforeningen Rundkants nyeste udstilling som blev vist under **3 Days of Design** i København i maj 2018.

Hvordan vil boligen se ud om 100 år, hvis tækketaget rykker indenfor og bliver en del af fremtidens møbler?

Dette spørgsmål har vi som designere arbejdet med i det sidste års tid i tæt samarbejde med tækkemændene Tonny Bogut og Bjarne Johansen. Alle var vi nysgerrige på hvilke, muligheder tækkerør gemmer i mødet med møbeldesign.

Efter adskillige skitser og eksperimenterende prototyper, blev der gjort status efter de første workshopdage og vi vendte tilbage til

tegnebrættet med gode råd fra de erfarne tækkere. Ud fra begrebet "Less is More" (mindre er mere) kom vi frem til et mere stramt og enkelt udtryk end de oprindelige tanker. Det færdige design var nu klar til at blive fremstillet på den sidste workshop hos Tonny og Bjarne.

ENKELT UDTRYK

Vi stilede efter et enkelt udtryk, der skulle understrege skønheden og taktiliteten i materialet. Derfor var vi også spændte på, hvordan Tonny og Bjarne ville tage imod det endelige design. Igennem tre møbelværker, hver bestående af en cylinder med strå tilskåret i forskellige længder, ville vi vise transformationen fra tækkerør til møbel.

Det viste sig at Tonny og Bjarne var vilde med idéen om at sætte det rå materiale og taktiliteten i fokus samt at bevare tækkerørens ærlige udtryk i møblerne. Vi havde fundet et fælles formsprog, som vi alle 4 kunne blive enige om var interessant.

Det ellers så enkle design viste sig at gemme på et par udfordringer. En af udfordringerne var at få pakket rørene så tæt som muligt, uden at de ville løsne sig og i værste fald falde ud, da røret var cylindrisk og stråene koniske. Der blev derfor eksperimenteret med forskellige løsninger for retning af stråene samt kiler og valg af typer strå. Efter et par forsøg med hjælp fra maskiner og Bjarne's bagdel fik de pakket cylinderne tæt. Det var nu muligt at begynde at skære i formen med en hækkesaks.

Langsomt begyndte møblerne at komme til syne og det rå og ærlige udtryk gav begejstring hos hele holdet.

De tre møbler stod nu klar. For at fuldende møblernes form og udtryk valgte vi at arbejde med en gammel teknik, jalousilågen, i samarbejde med snedker Ejvind Post. De bevægelige ruller af asketræ kunne nu smygge sig rundt om cylinderne og fuldende møblerne.

Udstilling og fernisering

Inspirationen til farven blev hentet fra den blå himmel, som omslutter tækkemændene hver dag på deres arbejde. Den blå satin olie lader årene i træet stå frem og dermed bevares livet og linjerne i træet. Efter mange timers arbejde stod fremtidsmøblet "Strå 2118" færdig og var klar til at blive fragtet til København, hvor det skulle være en del af udstillingen *Girls ex Machina 2118*.

3 DAYS OF DESIGN

Lærke Balslev og Stine Weigelt, altså os bag møblerne, er en del af designfællesskabet "Rundkant", som udstillede i alt 9 bud på fremtidens møbler. Udstillingen fandt sted under design eventet "3 Days of Design" i København i maj måned.

Betina Simonsen fra Lifestyle & Design Cluster, som er et innovationsnetværk inden for møbel-, beklædnings- og tekstil-branchen, åbnede udstilling og fortalte om værkerne. Imens indtog de fremmødte særlige fremtidssnacks, inspireret af nogle af fremtidens madvarer som larver og tang.

Under udstillingen blev der afholdt forskellige events, hvor blandt andre designlaboratoriet "Space 10" kom og fortalte hvordan de arbejder med fremtiden; designer Henriette Melchorsen talte om designerens rolle i fremtiden, om bæredygtighed og cirkulær økonomi.

Samarbejdet med tækkemændene og arbejdet med at frembringe møblet **Strå 2118** har givet os næring til nye ideer med tækkerør.

**SE ALLE DE 9 VÆRKER FRA UDSTILLINGEN
GIRLS EX MACHINA: WWW.2118GIRLSEXMACHINA.DK**

Projektet er støttet af Straatagets kontor og Statens Kunstfond

Carlo F. Christensen A/S

ALGEBEHANDLING GJORT NEMT

Brug vores ergonomiske lanser og sprøjte

Med et ryghæng til lanserne, designet specifikt til formålet, minimeres arbejdsbyrden ved algebehandling af stråtag. Vælg mellem lanser i kulfiber eller glasfiber. Sprøjten er drevet af en 3 hk. benzinmotor og har en tankkapacitet på 125 l., der gør den ideel til opgaven.

**SPRØJTE + GLASFIBERLANSE
FRA 21.995,- EX MOMS**

Vi leverer byggematerialer af høj kvalitet til tækkemænd og stråtagsejere

8638 7666

www.carlofchristensen.dk

Kort nyt

LILLE INTERESSE FOR BÆREDYGTIGE BYGNINGER

Kun fire procent af alle byggerier, der er i gang, er bæredygtige, viser en undersøgelse fra Dansk Byggeri

TEKST: ANDERS MELCHIOSEN

(Fra Dagens Byggeri 24. april 2018)

Håndværkere og entreprenører er klar til at bygge bæredygtige huse, men efterspørgslen er forsvindende lille.

En ny undersøgelse fra Dansk Byggeri viser, at halvdelen af medlemsvirksomhederne slet ikke oplever henvendelser fra deres kunder om bæredygtige løsninger. Kun fem procent siger, at næsten alle deres kunder efterlyser bæredygtigt byggeri. Det kan for eksempel være bæredygtige byggematerialer, der kan skilles ad og genbruges eller er miljøvenlige.

BEDRE BOLIGER

Håndværkerne og entreprenører er klar til at levere, når kunderne vågner op. Seks ud af ti af Dansk Byggeris medlemsvirksomheder satser på bæredygtigt byggeri, mens kun ni procent slet ikke satser på det.

"Det er godt, at virksomhederne er parate til at levere bæredygtige løsninger, men ærgerligt at kunderne tilsyneladende ikke har fået øjnene op for de mange fordele. Bæredygtigt byggeri vil skabe bedre boliger, og der er nye forretningsmuligheder i for eksempel at genbruge og bygge mere miljørigtigt", siger branchedirektør Thomas Uhd, Dansk Byggeri.

En søgning i Byggefakta, der er Danmarks største og mest detaljerede database over byggeprojekter, bekræfter den ringe efterspørgsel efter bæredygtigt byggeri. Kun 210 ud af 5.005 byggeprojekter, der er i gang, er bæredygtige. Databasen indeholder fakta om de fleste offentlige udbud og licitationer samt større private byggeprojekter.

FORVENTER NYE LOVKRAV

Dansk Byggeris medlemmer venter, at der inden for de næste fem år kommer lovkrav om bæredygtighed. Der er allerede en form for regulering på vej. Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen er i øjeblikket i gang med at udarbejde en frivillig bæredygtighedsklasse til bygningsreglementet.

"Det er godt med ens rammer for branchen, som kan sætte skub i mere bæredygtigt byggeri. Kravene må bare ikke blive for komplicerede og gøre det sværere at bygge bæredygtigt", siger Thomas Uhd.

Entreprenørerne og håndværkerne peger i undersøgelsen på, at det både kan være bureaukratisk, dyrt og besværligt at bygge bæredygtigt. Den advarsel bør tages alvorligt, mener Dansk Byggeri.

2018 TEGNER GODT FOR BYGGERIET

Alt tyder på, at der bliver bygget 19 procent mere i år end i 2017, viser en analyse fra Byggefakta

TEKST: JØRGEN KAARUP

Ifølge prognosen fra Byggefakta vil der blive bygget for 95 milliarder kroner i 2018! Region Nordjylland er den eneste, der går lidt tilbage i forhold til 2017, mens Region Sjælland ser ud til at blive årets højdespringer med en hidtil uset samlet vækst på hele 68 procent.

Boliger udgør 36 procent af byggeriet i år og er hermed den største enkeltgruppe. Boligbyggeriet stiger med 8 procent på landsbasis.

På boligområdet er nybyggeriet især koncentreret omkring København og Aarhus, men der er ligeledes pæn aktivitet i de større østjyske byer, omkring Odense og på Sjælland.

SPÅDOM

FAKTA

"Danmarks stråtage kommer til at forsvinde"

Skive Folkeblad,
17. juni 1999

"Mængden af stråtage er stærkt stigende"

Henrik Henriksen,
formand for Tækkelaugget, 2018

FAKTA-TJEK

Fagbladet Journalisten, der sendes ud til Dansk Journalistforbunds mere end 18.000 medlemmer, tjekker hver gang en "spådom". I seneste nummer tjekkes Skive Folkeblads forudsigelse fra 1999: "Danmarks stråtage kommer til at forsvinde".

Heldigvis gik det ikke sådan, så 19 år senere, juni 2018, kan spådommen tilbagevises af Tækkelauggets formand, Henrik Henriksen.

POTENTIALE I BYGGERI MED TRÆ

Træ kan halvere CO₂-belastningen, men tungen skal holdes lige i munden, når byggematerialers miljøbelastning sammenlignes

Der er stor forskel på livscyklus-vurderinger af byggerier, og det kan spores direkte tilbage til materialevalget. Det er budskabet fra Lau Raffnsøe, teknisk direktør ved Green Building Council Denmark. Han har sammenlignet to byggeprojekter ift. vurdering af livscyklus og de materialer, der er blevet brugt. De to projekter var Vonsild Have i Kolding og FBAB Lisbjerg.

"Der er en stor forskel på de to projekter. FBAB Lisbjerg projektet består af store dele træ, og det er med til at give det byggeri en stor klimafordel", siger Lau Raffnsøe.

BETON ELLER TRÆ

Vonsild Have byggeriet består hovedsagelig af beton og metaldele. Sammen med isoleringsmateriale og glas bidrager byggeriet, ifølge Lau Raffnsøes beregninger, til lidt over syv kilogram CO₂ pr. kvadratmeter pr. år.

FBAB Lisbjerg bidrager til sammenligning med omkring 2,5 kilogram CO₂ pr. kvadratmeter pr. år. Det skyldes, at projektet består af store mængder træ. Potentiale for genanvendelse af træ er desuden stort, blot det ikke er malet eller trykimprægneret.

Generelt er mulighederne for genanvendelse af træ stor, mens beton og stål enten har begrænsede genanvendelsespotentialer eller kræver store mængder energi at omforme.

NUANCERET MILJØFORDELE

Mens træ binder CO₂ og bidrager positivt i miljøregnskabet, ser det anderledes ud, når vi snakker mængden af SO₂, svovldioxid, som træ bidrager med som byggemateriale.

"Det bæredygtige materialevalg er nuanceret, og det kommer helt an på, hvad vi snakker om. Med hensyn til forsurende er træ en større synder end beton og særligt stål", siger Lau Raffnsøe.

Der skal plantes mere skov end der fældes, før man kan snakke om, at træ er en bæredygtig energikilde, og træ kan kun anses som bæredygtigt, hvis det kommer fra bæredygtig skovdrift.

Potentialet ved at anvende mere træ i byggeriet er stort: Der er mulighed for at halvere CO₂-belastningen.

(Sammendrag fra Dagens Byggeri, 4. juni 2018)

ÅRSMØDE I LANDSBRANCHEKLUBBEN FOR TÆKKESVENDE

Årsmødet blev holdt 20.-21. april i Silkeborg med 10 friske tækkesvende som deltagere og udflugt til Hjerl Hede

TEKST: CLAUD VON ELLING, 3 F

FOTOS: CLAUD VON ELLING OG JØRGEN KAARUP

Vi startede fredagen med et oplæg af Søren Kaj, som er professor på FAOS (Afdeling på Københavns Universitet).

Søren fortalte om overenskomstforhandlingerne og den utilfredshed der var, og så beskrev han fakta set fra en forskers synspunkt. Søren gennemgik også de udfordringer, der vil være, hvis der ændres på sammenkædningsreglerne i forbindelse med afstemning om overenskomsten.

Herefter supplerede Byggegruppeformand, Kim Lind Larsen, med i overskrifter at beskrive en del af de ændringer i processen, der bliver til næste overenskomstforhandling.

Herefter tog Pension Danmark over og fortalte om hvordan, Pension Danmark investerer vores pensionspenge i byggerier i Danmark, og hvilke muligheder der er for indflydelse på, hvordan man ønsker sin pension opbygget, hvilke satser man ønsker ved ex. Livstruende sygdom, dødsfald etc.

UD AT SE STRÅTAGE

Herefter drog vi afsted mod Frilandsmuseet Hjerl Hede med sandwicher undervejs. Vi havde inviteret Jørgen Kaarup, Straatagets Kontor, med på turen og han underholdt med hans oplevelse af tækkebranchens udvikling, hvilke konsekvenser, det har haft at laugene nu er lagt sammen, og om at han selv går ned i tid i 2018. Jørgen vil da fokusere på markedsføring af stråtaget, mens opgaver af teknisk karakter vil blive løst i Tækkelaugets tekniske udvalg.

På Hjerl hede blev vi vist rundt og fik mulighed for at se nogle af de stråtage, som er der. Nogle steder var vi oppe på loftet for at se både reparationer og forskellige tækkemetoder.

Vi var meget heldige med vejret og havde en rigtig god tur.

Fredagen afsluttede vi med et fælles oplæg om organisering af vores kollegaer, og de udfordringer der kan ligge i det.

Lørdag morgen startede vi med et oplæg af Jacob Mathisen, betonarbejder på Metroen, som har skrevet en større rapport om det at organisere udenlandske kollegaer, og de udfordringer der er i det arbejde. Jacob beskrev hvor nemt det er at komme til at lave aftaler for dem, som ikke tager udgangspunkt i deres oplevelse af deres hverdag, men i stedet i de forhold vi kender fra danske kollegaer.

Deltagerne i årsmødet for tækkesvende samlet uden for 3F's kursusejendom i Silkeborg. Bagest, midt for, formanden, Claus Von Elling, 3F.

LØNTJEK

Herefter gik vi for os selv og foretog valg til bestyrelse og skuemestre, og så lavede vi et løntjek. Det vil sige, at vi gennemregnede de lønsedler som de deltagende svende havde medbragt og det så faktisk rigtig godt ud. I et enkelt tilfælde havde virksomheden ikke husket at rette satsen på SH/FF betalingen, men ellers var alt fint.

Bestyrelsen ser efter valget således ud:

Formand: Claus Von Elling
Næstformand: Anders Thyge

Medlemmer:
 Henrik valgt 2017
 Bettina valgt 2017
 Kristoffer valgt 2017
 Casper valgt 2018 (Valgt for 1 år)
 Anders valgt 2018
 Jesper valgt 2018

Suppleanter
 Jacob Keis valgt 2018 for 1 år
 Jonas Palm valgt 2018 for 1 år

Til skuemestre er valgt:
 Jakob Keis
 Nikolai Hoel
 André Tønder
 Per Jørgensen
 Casper Dueholm Eliassen
 Jesper Bak Viskum

Vores nye uddannelsesmand i Byggeruppen, Rasmus Gunnarson afsluttede dagens program med at gennemgå de kursusmuligheder, der ligger. Han fortalte også om, hvordan det er muligt at komme med input til kurser, der er mere målrettet tækkesvende.

Alt i alt havde vi nogle dejlige dage i fantastisk godt vejr, selvom vi rigtig gerne ville have været mange flere, så vi lovede os selv at vi hver især tager en kollega med næste år, sådan at vi bliver omkring 20 deltagere. Der er omkring 50 medlemmer af landsbrancheklubben.

Vi ses i 2019!

NYT BYGNINGSREGLEMENT I KRAFT 1. JULI

TEKST: JØRGEN KAARUP

Kommunernes byggesagsbehandling, som vi hidtil har kendt den, er afskaffet i det nye bygningsreglement, BR 18, der trådte i kraft ved årsskiftet, med en overgangsordning frem til -den 1. juli, hvor man frit kunne vælge om man ville arbejde efter BR15 eller BR18.

Dette betyder at den tekniske byggesagsbehandling (områderne brand og konstruktioner) som hidtil har ligget hos den sagsbehandlende kommune, fremover skal udføres af certificerede rådgivere, der på vegne af bygherre skal dokumentere, at bygningsreglementets krav indenfor brand og statik er overholdt. De kommunale myndigheder skal fremover varetage den administrative byggesagsbehandling.

En familiehuse, sommerhuse og lignende relative simple byggerier kan dog stadig opføres uden brug af certificerede rådgivere, såfremt der anvendes præaccepterede løsninger.

Fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens meddelelse om BR18:

"Fremadrettet får certificerede rådgivere ansvaret for at dokumentere eller kontrollere, at brand- og konstruktionskrav er overholdt."

Kommunens rolle i byggesagsbehandlingen bliver altså at foretage stikprøvekontrol i 10 % af de færdiggjorte større byggerier. Desuden håndterer kommunen byggetilladelser og dispensationer, også efter lokalplanlægningen.

Byggerier indplaceres i BR 18 i 4 konstruktions- og brandklasser. Parcel- og fritidshuse vil typisk kunne indplaceres i konstruktions- og brandklasse 1. Byggesagsansøgningen skal indeholde en række oplysninger, bl.a. med dokumentation for, at der er tale om klasse 1, både hvad angår konstruktion og brand. Det er nyt, at denne dokumentation skal sendes ind sammen med ansøgning om byggetilladelse.

RISIKOKLASSER

Brandklasserne henfører til risikoklasser, dvs. at risikoklasse 1 omfatter de nævnte enfamilie- og fritidshuse, som helt præcist maksimalt har et etageareal på 600 kvadratmeter med højst to etager over terræn og højst én etage under terræn.

For stråttækkede bygninger i kategori 1 er de såkaldt præaccepterede løsninger afgørende, for byggeriets tekniske løsninger skal udføres i overensstemmelse med disse, som er beskrevet i Bygningsreglementets vejledning til kapitel 5 om brand. Disse løsninger vil blive beskrevet af brandteknisk rådgiver ved DBI, Anders Vestergaard, i "Fakta om Stråtag" – se omtale næste side.

BR 18 medfører, at kommunerne ikke længere står for den tekniske behandling af byggesager

Masser af dokumentation

Når byggearbejdet er afsluttet, skal byggeriet færdigmeldes og i denne forbindelse skal følgende fremsendes:

1. Dokumentation for, at der er tegnet byggeskadeforsikring, og at præmien er betalt.
2. Erklæring om, at det færdige byggeri er i overensstemmelse med byggetilladelsen og bygningsreglementet.
3. Dokumentation for overholdelse af bygningsreglementets bestemmelser i den færdige bygning. Denne skal bestå af bl.a. overordnede beskrivelser, forudsætninger, beregninger, tegningsmateriale, prøvninger, målinger m.m.
4. Drift- og vedligeholdelsesmanual for bebyggelsens installationer.

Når ovenstående er modtaget, kan kommunalbestyrelsen udstede en ibrugtagningstilladelse og har inden da pligt til at kontrollere, at den krævede dokumentation er indsendt. Der er ikke krav om et færdigsyn.

www.bygningsreglementet.dk

PÅ VEJ:

FAKTA OM STRÅTAG

De kommende måneder samler Straatagets Kontor al ny viden, inspiration og fakta om stråtage og udgiver materialet til alle

TEKST: JØRGEN KAARUP

Nye afstandskrav, nyt bygningsreglement, facadetækning, ny tækkevejledning, Byg-Erfa blad og...

Der sker meget nyt i tækkefaget, og vi rustes os til at få nye helårsboliger med det mest klimavenlige tag op at stå. Straatagets Kontor tager på rundtur til udvalgte kommuner, entreprenører, investorer og bygherrer og forsøger at overbevise dem om, at det moderne stråtag er at foretrække på en række nybyggerier.

Og der er stadig 50.000 kr. på højkant: Hvis du bliver den, der får det første, sam-

menhængende byggeri med strå på taget op at stå – med minimum 6 boliger – så udbetaler Tækkelaugget 50.000 kr. til dig. Straatagets Kontor står klar til at hjælpe.

Imidlertid mangler branchen en sammenhængende præsentation af fakta om den nyeste viden, regler og vejledninger. En "Fakta om stråtag"-info.

Denne faktainsamling og -bearbejdelse går bestyrelsesmedlem i Straatagets Kontor, arkitekt Sven Jon Jonsen og kontorets ansatte, undertegnede, i gang med nu. De kommende måneder samler vi al viden,

fra regler til miljødokumentation, blander det med flotte og inspirerende fotos, skriver det i et sprog, som alle – tækkemænd, arkitekter, teknisk forvaltningsfolk, rådgivere, investorer og bygherrer – kan forstå. Med henvisninger til de til tider mere vanskeligt forståelige originaltekster.

Det bliver både til en temaudgave af Tæk og til et informationsblad, man kan gi' interesserede i hånden. Naturligvis kommer **FAKTA OM STRÅTAG** også til at ligge på Tækkelaugets og Straatagets Kontors hjemmesider til download, så man kan sende det elektronisk.

PROFF LETVÆGTS TÆKKESTOLE I ALUMINIUM OG RUSTFRI KROGE

Tækkestole leveres med lovpligtig dansk brugsvejledning.

Skridsikker belægning på øverste trin.

3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 trin

Med lige kroge

Kroge i 34, 32, 30, 28, 26, 24 cm.

www.Patiscope.com – sales@patiscope.com

Stråtag på tur

Thomas Gerner har været i Guds eget Land, USA, for at inspirere til at bruge landets mange tagrør til noget fornuftigt – nemlig stråtag

**TEKST OG FOTO:
THOMAS GERNER**

En tåget morgen kører vi mod det flotte rådhus midt i Madison, Wisconsin.

Vores mål er The Edgewater Hotel, som ligger smukt placeret på søbredden til Lake Mendota, nærmest hængende ud over vandet.

Her holder Timber Framers Guild, de amerikanske tømmerfirmas organisation, en stor konference for tømrere og andre med passion for godt håndværk, bindingsværk og byggeri med træ.

Da vi ankommer er der allerede godt gang i den. På pladsen foran hotellet er en flok i gang med at bygge en bro af træ, som senere skal bortauktioneres.

Indenfor bliver der sat op til et stort tradeshow med værktøj, bøger og andet godt til tømreren og andre træinteresserede.

TAK TIL

Magnus for ide og ildhu.

Thor og Sepatec A/S for økonomisk opbakning og hyggeligt samvær

Jørgen og Straatagets Kontor for hjælp, støtte og billeder til oplæg

Jeg skal holde oplæg om stråtag og brugen af tagrør, phragmites australis, som tag og facademateriale: Historisk, nu og i fremtiden og en efterfølgende "hands on", hvor tækning skal demonstreres.

Med mig har jeg Thor Christensen fra Sepatec A/S, som vil fortælle om brandsikring af stråtage.

Vi er inviteret til konferencen af Magnus Friemer-Larsen, dansker, som arbejder for tømrerfirmaet Trillium Dell.

Magnus har selv erfaring med stråtag, for hans far (navn) er nemlig tækkemand.

Magnus arbejder hårdt på at få kendskabet til stråtag udbredt i USA. Han synes at der er en oplagt sammenhæng mellem amerikansk bindingsværk og stråtag.

INGEN STRÅTAG

Firmaet Trillium Dell og chefen, Rick Collins, er specialister i bindingsværk – de bygger og restaurerer lader med rødder i den europæiske emigration. Indvandringen fra Europa er da også til at få øje på, når man bevæger sig rundt i midt-vesten.

På vores tur fra Chicago mod Madison ser vi franske bindingsværks lader og svensk inspirerede huse med mansardtage, men ingen med stråtag.

Der er ellers nok af tækkerør rundt om i USA og masser af plads i landskabet.

Der har altid været Phragmites, altså tagrør, i USA, men i 1800-tallet kom en mere aggressiv art med indvandrerne fra Europa.

Den har i dag overtaget store områder – med de konsekvenser det nu har, både positive og negative på resten af naturen og dyrelivet.

Phragmites betragtes af som en invasiv art i flere stater. Derfor bliver den bekæmpet som ukrudt.

Der bliver brugt mange penge på at holde vandløb og vandområder fri for tækkerør. Derfor kunne det være interessant, hvis rørene kunne høstes, renses og bruges i stedet for at blive holdt nede og væk.

STOR INTERESSE

Efter et par dage til konference på The Edgewater med spændende foredrag og workshops, oprandt dagen for vores oplæg. Jeg var meget spændt og lettere nervøs.

Ikke kun var det mit først oplæg for så mange mennesker, men det skulle også holdes på engelsk.

Interessen for at høre om stråtag var stor, så den lille sal blev hurtigt fyldt.

Jeg tog afsæt i den traditionelle tækkemetode med kæp og skruer, samt vigtigheden i at lave tag, som kan tørre.

Med lidt snublen i starten, blev jeg varmet op, og så kørte snakken.

De tilhørende spurgte interesserede ind.

"Does it really hold water out by itself?"

spurgte én

"what about fire?"

spurgte en anden.

Folk var meget begejstrede og fascinerede over materialets anvendelighed og meget gode klimaprofil.

Specielt Vadehavscenteret, samt de moderne huse fra Holland med tækkede facader, skabte begejstring.

Et par timer senere, klemte inde mellem et par søjler i en lille bar, gik vi i gang med skruemaskine og klapper – igen blev der hurtigt fyldt op med tilhørere og nysgerrige.

Magnus havde bygget en lille muck up og skaffet tækkerør, så vi kunne demonstrere tækketeknik, live.

Folk rørte, spurgte, og et par stykker havde fat i både skruemaskine og klapper.

Denne session varede længe, og jeg fik skabt en del gode kontakter, som jeg efterfølgende har mailet med.

Jeg har været i kontakt med et par skoler for ældre håndværk om muligheden for at lave nogle oplæg og kurser for interesserede.

Men det har ikke udmundet sig i noget konkret endnu.

STORT POTENTIALE

Om der er potentiale for stråtag i USA er der ingen tvivl om, men det er et kæmpe projekt at få løbet i gang.

Byggeri med træ og andre miljøvenlige materialer stormer frem, og eftersom de har tækkerørene lige i baghaven, så er det oplagt at stråtaget vil kunne vinde indpas hos amerikanerne.

Vi har sået et lille frø, som forhåbentligt kan vokse, så en dag amerikanerne vil bruge tækkerør i deres byggerier. ■

BINDEDAGE PÅ SAM SØ

15.-16. SEPTEMBER 2018

HUSK AT RESERVERE FÆRGE BILLET
ALLEREDE NU – BILLETTERNE BLIVER
HURTIGT UDSOLGT!

Tækkelaug et inviterer hermed til binnedage midt i Kattegat. Allerede nu skal I tage stilling til, om I vil med til binnedagene i september 2018.

DET ER NEMLIG NU VI SKAL RESERVERE VÆRELSE R – OG DET ER NU I SKAL BESTILLE FÆRGE BILLETTER.

Det endelige program ligger ikke fast endnu – her har de jyske tækkemænd en opgave – men da Samsø er en perle, er vi er ikke i tvivl om, at de nok skal sammensætte et spændende og alsidigt program. Under alle omstændigheder kan vi røbe, at der bliver et besøg på Samsø Energiakademi, som er verdensberømt, fordi det er lykkedes at gøre øen selvforsynende med energi fra vedvarende energikilder. Rundviseren er i øvrigt selv forhenværende tækkemand.

OVERNATNING

Vi har forhåndsreserveret værelser på **Camping og feriecenter Samsø**, og de vil allerede nu vide, hvor mange værelser vi præcis skal bruge.

Der er to typer værelser (alle dobbeltværelser) – den ene med eget bad og toilet – den anden med bad og toilet på gangen. Værelserne bliver fordelt efter **først til mølle-princippet** – så det gælder om at være hurtig.

Er I mere til camping, kan I kontakte Camping og feriecenter Samsø på telefon 30 48 65 65 for at reservere plads på campingpladsen.

Pris pr. person i delt dobbeltværelse 850,00 kroner
Pris pr. person – ekskl. overnatning 400,00 kroner

I priserne er inkluderet 3-rettes middag inkl. kaffe/te lørdag den 15. september og morgenbuffet søndag den 16. september 2018 samt kaffe og rundvisning på energiakademiet.

TILMELDING SENEST MANDAG DEN 9. JULI 2018

Tilmelding sker ved at indbetale henholdsvis 850,00 kr. (ved værelse) eller 400,00 kr. (ved camping) pr. person på konto i Jutlander Bank: Reg. 9217, kontonr. 0002229153

FÆRGER LØRDAG DEN 15. SEPTEMBER 2018

Færge fra **Kalundborg til Ballen** – afgang kl. 8:30 – ankomst kl. 9:50
Færge fra **Hou til Sælvig** – afgang kl. 9:30 – ankomst kl. 10:30

Hjemrejse søndag eftermiddag tjek selv sejlplanerne.

HUSK AT RESERVERE FÆRGE BILLET ALLEREDE NU – BILLETTERNE BLIVER HURTIGT UDSOLGT.

TÆKKEMÆND ER Avant-fans!

Hedens tækkemænd i Varde er Avant-fans! Det har de været i mange år, for som de siger: "Avant er bare verdens bedste maskine – også til den her branche!"

TEKST OG FOTO: JULIE FILIPPA DAM-KROGH

"Den er handy, let at komme omkring med og den kan køre i klitter, hvilket vi ofte har brug for, da vi tækker mange sommerhuse ved vestkysten." For nyligt opgraderede Hedens Tækkemænd maskinparken med to nye Avant 630'ere, stærke maskiner, der kan løfte 1 ton op i 2,8 meters højde. "Vi bruger maskinerne til mange forskellige opgaver: til at flytte de store ruller med 70 bundter i hver, til at samle materiale sammen når vi rydder op efter nedrivning af gammelt stråtag, til at køre affald i container, til at rive sammen og rydde op efter nytækning m.m. Vi har pallegafler, skovle, overfaldsgrebe og river og det er nemt og hurtigt at skifte fra det ene redskab til det andet. Og så er Avantens knækled bedre konstrueret end mange andre, den er meget stabil og den er nem at køre for alle. Vi har en del

unge mennesker ansat i firmaet, og vi er aldrig bange for, at de skal vælte med maskinen."

GOD SERVICE HOS AVANT

Hedens Tækkemænd er også meget glade for den service, Avant Danmark yder sine kunder: "Folkene hos Sorring Maskinhandel (som sammen med Hørve Maskinhandel står bag import og salg af Avant i Danmark, red.) er altid med på at udvikle specielle løsninger, fx sætte en trækkrog i fronten af en overfaldsgreb eller tilpasse et redskab, der egentlig var udviklet til et andet formål, så det passer til vores arbejde. Det kender vi ikke andre firmaer, der gør – og det har stor værdi for os."

MEER RØR IMPORT IVS

5% RABAT

PÅ TÆKKESKRUER FOR NYE KUNDER I JULI OG AUGUST

SKRUEN HAR EN KRAVE, DER FORHINDRER TRÅDEN AT KOMME IND I GEVINDET OG DERMED ER 100% FRITDREJENDE

Vi har i mange år forsikret familierne Nielsen, Madsen & Pedersen o.m.a. - hvad med din familie?

Hvis du rejser
til udlandet
bør du have en
Årsrejse-
forsikring

Er du fx klar over, at

- Vi kan forsikre alle - til konkurrence-
dygtige priser!
- Vi tilbyder samlerabat
- Vi beregner ikke kørte km på vores
bilforsikring. Oplever du at få en skade,
stiger prisen ikke!
- Vi tilbyder en konkurrencedygtig
Årsrejseforsikring
- Vi tilbyder Familiens Dyreforsikring
- også med hunde- og kattesyge
- Vi tilbyder som standard ID-sikring mod
identitetstyveri på Familieforsikringen
- Vi tilbyder landsdækkende personlig
service 24/7
- Vi har i mere end 100 år tilbudt service
og produkter til *jordens folk*

Stråtag er vores speciale!

Vi anbefaler:

SEPATEC®
Brandsikring til stråtag

Vi tilbyder også
billig vejhjælp...

Læs mere på
www.garfors.dk

SEPATEC®
Brandsikring til stråtag

EFFEKTIV BRANDSIKRING TIL STRÅTAG

✔ **HØJ SIKKERHED**

Brand udvikler sig
langsommere

✔ **BILLIG FORSIKRING**

Op til 50% rabat på
brandforsikringspræmien

✔ **LAVT AFSTANDSKRAV**

Afstandskrav nedsat
fra 10 til 5 meter

**FOR MERE INFO
RING PÅ 8638 7666
ELLER BESØG SEPATEC.DK**

ANBEFALET AF DBI
(Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut)

Afsender: Straatagets Kontor, Store Torv 9, 8000 Aarhus C

*Sidste penselstrøg fuldender
denne traditionelle,
japanske rygning*

tæk

2 • 2018
STRAATAGETS KONTOR